

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
nških ulicah št. 2. l. 17.

Izhaja vsak dan, izven
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Po pošti prejemaj:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta : 13 „—
četrt : 6 „50
mesec : 2 „20

V upravništvu prejemaj:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta : 10 „—
četrt : 5 „—
mesec : 1 „70

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 23.

V Ljubljani, v ponedeljek 28. januarija 1901.

Letnik XXIX.

Koroška duhovščina — „Proč od Rima!“

Iz Celovca, dne 27. jan.

Nekako čuden naslov, — a vendar zadnje dni nekako upravičen. Koroška duhovščina se je spravila v kar najožjo dotiko z gibanjem nemških bogov: Schönerer, Wolf »e tutti quanti«. To dejstvo je te dni napravilo ne malo začudenja in razburjenja po vseh koroških župniščih. Stvar pa je prišla tako:

Kakor ste poročali tudi Vi, je bil obtožen kandidat V. kurije na Koroškem, dunajski odvetnik dr. Pupovac, da je razžalil koroški deželni zbor. Tožilo ga je državno pravdnštvo na zahtevo dež. glavarja grofa Goessa.

Dne 16. jan. je bila obravnava pred okr. sodiščem v Špitalu. Tam je izjavilo 7 nemško-nacionalnih prič — pod prisego, — da je rekel dr. Pupovac na shodu v Molebühl: Koroški deželni zbor je bil prebojazljiv (zu feige), da bi bil vpeljal direktne in tajne volitve. — Nasproti temu je trdil dr. Pupovac in je potrdilo 10 prič, med njimi štiri je duhovniki, — tudi pod prisego, — da je govoril obtoženec (dr. Pupovac) samo o nemško-nacionalni stranki in da je rekel, da je le ta v deželnem zboru bila prebojazljiva, vpeljati direktne in tajne volitve. Bila je torej priča zoper pričo, izpoved zoper izpoved — vse pod prisego. Sodnik je konečno obsodil dr. Pupovca na 250 K globe, češ, da je razžalil dež. zbor. Dr. Pupovac je seve takoj priglasil priziv.

Doslej nismo slišali, da bi bil tožen kak govornik, češ da je razžalil javen zastop. Potem bi predsednik drž. zbora ne imel nobenega drugega posla, kakor vlagati tožbe zoper vse one, ki razžalijo na shodih naš visoki državni zbor. Dež. zboru koro-

škemu, oziroma njega glavarju grofu Goessu gre tudi v tem oziru — prvenstvo.

A s tem ni bilo dosti. Oni nemški nacionalci in radikali, ki gorijo za »Proč od Rima«, hoteli so to zadevo izkoristiti tudi zoper katoliško cerkev in vporabiti v prid svoji demonski agitaciji za »Proč od Rima«.

V petek 25. jan. dobili so vsi duhovniki celovski pa tudi oni po vsem Koroškem zapečatena pisma, v katerih so bili pozivi z debelo tiskanim naslovom »Los von Rom«. Cunja govori najprej o Pupovačevem procesu in potem izjavlja, da je sodnik s svojo razsodbo (ko je obsodil imenovanega) spoznal, da so bili zaslišani kot priče, — po krivem prisegli. S tem, pravijo, je opravičen njihov klic: »Proč od Rima«; one duhovnike pa psujejo kot »meineidige Priester«.

To je pač vrhunec hinavstva in nesramnosti. Naslovi pisem so pisani s pisalnim strojem, podpisan na pismu ni nihče, da, niti tiskarna ni navedena, kjer je zagledala ona cunja beli dan. Dobili pa so pisma, ki so se razposlala iz Celovca, duhovniki po vsej deželi.

V tem početju se kaže prav očito grdo hinavstvo, neznačajnost in nesramnost naših nasprotnikov. Na dan se s svojimi imeni seve ne upajo. Skrivajo se kakor ščurki pred lučjo, da iz varnega zavetja kakor drzni lopovi krađejo čast katoliškim duhovnikom in delajo propagando za svojo nesramno stvar. Pač slaba mora biti stvar, podla stranka, ki se bojuje s takim orožjem!

Omenjeni pamflet bodo razširili gotovo tudi med priprostim ljudstvom, da ga begajo, ga pridobivajo za svoje zlobne protiverske namene. Vprašati moramo tudi: odkod imajo, oziroma dobivajo denar, da razpečiljajo taka »vabila« duhovščini, in zakaj pošiljajo ta pisma baš duhovnikom in sicer vsem po vsej deželi?

Čujemo, da pristojna oblast zasleduje ta najnovejši junaški čin naših protivnikov. Mi tudi odločno zahtevamo, da se stvar preišče in da se povzročiteljem te najnovejše nesramnosti pride na sled, kar je gotovo mogoče! Ne sme se pripustiti, da sme izvestna klika blatiti vse, kar nam je sveto!

—rn—

Politični pregled.

V Ljubljani, 28. januarija.

Okrožnica o krščanski demokraciji. V soboto popoldne je zagledala beli dan že davno napovedana papeževa okrožnica, izdana 18. januarija 1901, govoreč o krščanski demokraciji, ki je bila razdeljena mej kardinale, poslanike in druge višje dostojanstvenike, in se seveda objavi doslovno v rimskih in drugih listih. Sveti oče spominja najprej na znani okrožnici »Quod apostoli muneris« in »Rerum novarum«. Poslušni tema dvema okrožnicama so pričeli katoliki posvečevati vso svojo delavnost socialnemu delu v blagor delavskih stanov. Papež našteva vse, kar se je zgodilo doselej na tem polju: ustanovitev delavskega tajništva, Raiffeisenovih posojilnic, delavskih in hranilnih društev vseh vrst. Ime »krščanski socializem« se svetemu očetu ne upa pravo. Ker se nekateri spodtikajo tudi nad imenom »krščanska demokracija«, hoče, sveti oče s tem poravnati razna nasprotstva. Razločevati moramo, pravi okrožnica, natanko mej socializmom in krščansko demokracijo. Prvi se peča samo z materijelnimi dobri in skuša doseči enakost in skupnost premoženja. Krščanska demokracija se nasprotno pred vsem ozira na božje zakone ter se poleg izboljšanja materijelnega položaja trudi tudi za dušni blagor narodov. Krščanske demokracije tudi ne smemo zamenjati s politično demokracijo, ker prva more in mora kakor cerkev obstojati pod

najrazličnejimi vladnimi oblikami, krščanska demokracija mora poleg tega spoštovati zakonito civilno oblast. Ako se mešča pod znamenilom krščanska demokracija, ne vsebuje ta ničesar, kar bi moglo koga žaliti. Omenjena nasprotna mnenja se morajo odstraniti in katoliki morajo nadalje posvečevati vso skrb socialnim vprašanjem in izboljšanju položaja delavcev. Papež bodri vse katolike, naj se udeležujejo pri tem velekorišnem delu. Okrožnica hvali nadalje miloščino, ki jo smatrajo socialisti po krivici za reveže žaljivo; miloščina služi nasprotno tudi v to, da se se bolj utrdijo vezi socialne ljubezni do bližnjega. Manjega pomena pa je to, se li imenuje tako delovanje v blagor delavcev katoliško-socialno ali krščansko-demokracično; potrebno je le, da katoliki v mejsebojnem sporazumljenju varujejo skupnost delovanja in čustev. Niti v časopisu niti v javnih zastopih torej niso potrebna razmotrivanja nekoristnih vprašanj, marveč delati je treba in ne debatirati. Konečno opominja papež katoličane, naj se dajo voditi tem načelom in naj si jih dobro zapomnijo. Voditi morajo do tega, da se ljudstvo in delavci izogibajo vsemu, kar bi imelo upornost in revolucionarni značaj, da spoštujejo pravice drugih in svoje delodajavce, ohranijo treznost in ostanejo verni. Le na ta način bo zacvetel povsodi socialni mir. — Pričakovati je, da bo ta okrožnica razpodila »črni« strah pred krščansko demokracijo, ki plaši še nekatere visoke glave.

Klubova posvetovanja v parlamentu se prično že z današnjim dnem. Danes popoldne se snide k posvetu češki klub, bržkone vsi izvoljeni češki poslanci, jutri dopoldne poljski klub, popoldne klub čeških konservativnih veleposestnikov, dne 30. t. m. dopoldne se posvetujejo liberalni veleposestniki, nemški liberalci in nemška ljudska stranka, popoldne se zbera načelniki nemških levičarskih strank, kato-

LISTEK.

Verdi.

Umrl je včeraj zjutraj v Milanu slavni skladatelj Giuseppe Verdi. Zato podajemo tu kratko njegovo življenje.

Petindvajset kilom. od Parme leži komaj jedno uro od mesteca Busseto oddaljena mala vasica Roncole. Ondi so živeli Verdijevi stariši. Oče je imel gostilno. Leta 1814 so Rusi razdejali vasico in pomendrali, kar jim je prišlo pod noge. Pravijo, da je njihovi jezi ušla samo jedna žena iz vasi. Cotadina Verdi se je skrila s svojim sinčkom Giuseppom, kateremu je jedno leto prej 10. oktobra 1813, podarila življenje, v zvonik in tako prihodnjemu slavnemu glasbeniku drugič dala življenje.

Dolgo časa ni užival Verdi brezskrbnosti otročjega življenja. Skoro ga je vzdramil od otročjih iger muzikant Bagasset, ki je večkrat prihajal v vas in igral cello. Rad je imel potujoč muzikant ljubkega malega Verdija ter ga priporočal skrbi vaškega organista, ki je res postal prvi učitelj Verdijev. V teku treh let je že pomagal Verdi pri orgljanju svojemu učitelju. Skoro je začutil poželje po šoli. Prišel je v šolo v Busseto, a vsako nedeljo je romal peš v Roncole pomagat staremu učitelju. Dobival je za svojo pomoč dohodke od ženitovanj, krstov, pokopov v znesku 100 fr. na leto.

V Busseto je skoro obrnil na-se pozor-

nost veletrgovca in tovarnarja Barezzi, ki je zalagal njegovega očeta. Verdi je dobil pri Barezzi malo službo. Barezzi je bila shajališče ondote filharmonične družbe, katere predsednik in protektor je bil Barezzi. Verdi je prepisaval pri Barezzi razne partiture in se je vedno bolj vnemal za godbo. Barezzi je to opazil in dovolil je Verdiju, da sme igrati na dragem njegovem pianu, skupno z Barezzijevo hčerko Margerito — Verdijevo poznejšo ženo. Skoro je proučil Verdijev talent kapelnik filharmonične družbe Provesi, ki je Verdiju podal globlji poduk. Po preteku treh let izjavil je Provesi, da se njegov učenec ne more več učiti od njega.

Verdi se je vedno bolj vpenjal kvišku. Kot 16letni deček nadomeščal je starega svojega učitelja Provesija pri vodstvu filharmoničnih koncertov in tudi v katedrali je nadomeščal Provesija pri orgljah, ki so pod mladimi Verdijevimi prsti še veličastnejše pele. Skoro je uvidel Verdi, da je v Busseto zanj preomejen delokrog. Preprosil je Barezzi, da ga je poslal na konservatorij v Milan. Toda, kako razočaranje je tu čakalo Verdija! Pri vsprejemni izkušnji je ravnatelj Francesco Basily — odklonil Verdiju sprejem, češ, da Verdi nima prav nič muzikalnega talenta.

Osem dni se je jezil Verdi nad to »smolo«, končno se je pa ohrabil in šel h kapelniku na »scali« Lavigna, ki se je zanj nakrat vnel s posebno ljubeznijo in je skoro

o Verdiju izustil, da bode prišel dan, ko bode mladi mož deloval na slavo domovine.

Prvo večje delo Verdijevo bila je overtura, katero je spisal še v Busseto, ko je bil star 14 let. Po tem delu je kar sipal v svet klavirske točke, koračnice, kantate, serenade in pesmi. Ko je dirigiral Haydnovo »Stvarjenje«, pričeli so ga upoštevati umetniški krogi. L. 1833 je umrl Provesi in Verdi je dobil njegovo službo. L. 1835 pa je popeljal na tvoj dom hčer svojega dobrotnika, Barezzijevo Margerito. Kot »Maestro di musica del commune e Monte di Pietà di Busseto« je sosebno rad skladal maše in salve, ki so se maja meseca prepevale v frančiškanski kapelici »Maddonina rossa«. Kadar je Verdi igral pri orgljah, bila je tako natlačena cerkev, da bi občinstvo skoro cerkev razrinilo. Tri leta je bil Verdi na Provesijevem mestu, potem pa je, 26 let star, z ženo in dvema otrokoma preselil se v Milan.

V Milanu so se vse Verdijeve misli pričele vrteti okoli gledališča. 17. novembra 1829. leta se je v Milanu že s precejšnjim vspehom pela njegova opera »Oberto di San Bonifacio«. Založnik Giovanni Ricordi mu je odkupil lastništvo za 1750 frankov. Imprezarijo »scale« Merelli predlagal je Verdiju, naj mu vsakih osem mesecev spiše opero, ter mu obljubil, da za vsako opero dobi 4000 lir.

Navdušeno je šel Verdi k delu, a sredi dela mu je umrla žena in oba otroka. V

teh duševnih bojih prišla je na dan njegova opera »Un giorno di regno« dne 5. sept. 1840. Poraz, ki ga je Verdi doživel s to opero, bil je strahovit. Verdi sam je na to razrušil pogodbo z Merellijem.

Verdi je stal ob grobu svoje žene in svojih otrok in gledal je, kako izginja njegova slava, katere si je hotel vedno več pridobiti. Merelli obupanega moža v tem položaju ni zapustil in ga bodril k pogumu. Skoro je Verdi res vzdignil glavo po konci. Nekega dne mu je prinesel Merelli neki tekst pisatelja Sorela, ki je Verdija tako navdušil, da je šel odločno zopet na delo. 9. marec l. 1842 ponesel je Verdijevo slavo mej širni svet. Tedaj je zopet stopil pred občinstvo z opero »Nabucco«. Ulogo Abigail je pela takrat pevka Streponi, s katero se je pozneje Verdi poročil. Vspeh te opere je imel na Merellija tak upliv, da je prosil Verdija, naj mu vsako leto spiše jedno opero, zato naj pa stavi pogoje, kakršne hoče. Verdi je zahteval 8000 gld. na leto, in Merelli je pogoj z veseljem sprejel.

Jednajst mesecev pozneje je že žel Verdi slavo z opero »I Lombardi alla prima crociata«. Ko je čul francoski kralj Luis Philipp v Parizu pod naslovom »Jerusalem« to opero, imenoval je Verdija vitezom častne legije. Velik vspeh imel je Verdi l. 1844 na gledališču »de la Fenice« v Benetkah z opero »Ernani«, katera se je pred leti pela tudi na slovenskem odru. Melodije opere ostale so vedno sveže. (Dalje prih.)

liška ljudska stranka in kršč. soc. zveza. Posvetovanja ostalih parlamentarnih strank se vrše bržkone neposredno pred prvo zbornično sejo.

Prememba sedanje ustave je po poročilu dunajskega dopisnika „Mor. Orlice“ prva potreba, da pridemo v Avstriji edenkrat do delavnega parlamenta. Prememba ustave je nujno potrebna v interesu dinastije, države in naroda. V pojasnilo oziroma podkrepilo, da drugače ni mogoče iz sedanjih zagate, navaja dopisnik dejstvo, da ravno tisti elementi ne marajo ničesar čuti o premembi ustave, ki so največ zakrivali, da živimo v neustavni dobi.

Vlada in parlamentarne stranke. Ministerski predsednik je celi teden porabil v to, da se je razgovarjal z voditelji raznih strank. Ti razgovori se danes in bližnje dni nadaljujejo, da bo vlada čula mnenje vseh parlamentarnih strank. Tem potom je treba namreč pred vsem rešiti predsedniško vprašanje in pa določiti taktiko, s katero treba stopiti vladni pisani parlament. Kajpada je pri tem na dnevnem redu tudi sestava eventualne večine, na katero bi se mogla opirati vlada. Zborničnega predsednika še vedno iščejo in prišli so pri tem iskanju že celo tako daleč, da naj predseduje zbornici nekaj tednov kar starostni predsednik Weigel ali Jaworski, dokler se ne doseže jedinstvo v predsedniškem vprašanju. — Dr. Katrein je ponudbo definitivno odklonil; sedaj se pritiska na dr. Ebenhocha in se mu ponuja Haydnov mandat v veleposestvu. Mož ponudbe še ni sprejel.

Tajna agitacija mej ruskiimi dijakimi. Mej brzojavnimi poročili smo že omenili, da je moralo večje število ruskih dijakov za kazni v Mandžurijo, ker so bili krivi agitacije za tajne politične namene. Ognjišče te agitacije je bilo mesto Kiev. Pripravljali se je splošni dijaški kongres v Odesi, kjer bi se bil izdelal splošen načrt za skupno postopanje, katerega končni namen je pa menda znan samo ruskim oblastvom, ki so zasledila to zaroto. Že lansko leto v oktobru in decembru je ta provzročila različne nemire, radi katerih je bilo kaznovanih več dijakov. Sedaj so oblastva po večkratnem opominu prišla s pomočjo vojaštva 296 dijakov kijevskega vseučilišča ter jih v smislu zakona z l. 1899 večje število obsodila v jedno ali večletno vojaško službo in jih odposlala v Kino. Ostali dijaki so dobili strog ukor in za jeden semester izgubili vse beneficije.

Dopisi.

Iz Postojne, 25. januv. Postojna slovi radi svoje jame. Nekateri pa menda menijo, da je vse, karkoli se zgodi v Postojni — slavno, že zavoljo tega, ker se je v Postojni zgodilo. Tega mnenja je gotovo tudi g. dopisnik „Slov. Nar.“. Dne 21. t. m. je podal svetu sličico o postojnski inteligenci, za katero mu pač inteligenca ne more biti zelo hvaležna.

Kaj pa se je slavnega zgodilo? Dne 15. t. m. je v postojnski bolnici umrl berač Jožef Žitko. Dekan je odredil, da se ob postavnem času pokoplje, in sicer tako, kakor so se doslej berači pokopavali, t. j. pogrebniški naj ga prinese do pokopališča, tje bode prišel duhovnik in ga pokopal.

To je golo dejstvo. Je li dekan kaj zagrešil. Štolni patent z leta 1816 razvrščuje pogrebe na deželi v 3 razrede: 1. razred: s sprevedom in zvonjenjem z vsemi 4 zvonovi; 2. razred: spreved in zvonjenje s 3 zvonovi; 3. razred: preprost pogreb, brez spreveda in zvonjenja z 2 zvonovoma. Ob koncu opazka: reveži se pokopujejo (ne spremljajo) brezplačno. Jožef Žitko je bil revež; zvonilo mu je z 2 zvonovoma; pokopal ga je duhovnik brezplačno. Kje je napaka?

Zdaj pa pogledajmo poročilo o tem pogrebu v „Sl. Nar.“ z dne 21. t. m.

»Oskrbnik bolnice je smrt Žitkovo naznanil županstvu in dekanu. Božji namestnik je takoj začel poizvedovati, ali ima umrli kaj premoženja in kdo bo sploh pogreb plačal. In ker je usmiljeni dekan izvedel, da Žitko ni zapustil nič denarja, je ukazal, naj mrliča neso v mrtvašnico, da bo kar od tam pogreb.«

Gosp. dopisnik, ali se vam je tako morda sanjalo? Dekan ni kar nič poizvedoval, je-li

Žitko kaj denarja zapustil, kajti v rokah ima zapisnik farnih revežev, iz kojega je razvidno, da je Žitko dobival od županije mesečne podpore 18 kron. Dekan je Žitkoto tudi osebno poznal, ker kadar se je v župnišču delila miloščina, tudi Žitkoto ni manjkalo. Istotako je laž, da je dekan zapovedal, naj ga neso v mrtvašnico. Tega ni mogel zapovedati, ker dobro ve, da mrtvašnica še ni dodelana — ga nimajo torej kam prenesti. Zato je tudi laž, »da je županstvo odredilo, da se umrli Žitko ne prepelje (!) v mrtvašnico, nego da mora ležati v bolnici na mrtvaškem odru.« — »Udeležba pri pogrebu je bila tako velika, kakor pri malokaterem pogrebu. Pred krsto so nosili vence za krsto pa je šlo mnogobrojno občinstvo.«

Kako gladko se to bere; pa še lepše bi bilo, ako bi bil spreved še bolj natančno opisan. Recimo takole: 6 fantov je nosilo krsto, a drugih 6 je nosilo sveče, koje jim je velikodušno posodilo »rokodelsko podporno društvo«, 3 so nosili venec — ne vence — kojega jim je posodil usmiljeni g. l. Na trakovih pri vencu se je n. pr. blestetal napis: »trška občina — svojemu izrednemu poštenjaku«. Pogreba se je udeležil blagor. g. župan z mnogimi odborniki. Opazili smo celo dame v klobukih, pa tudi gospode v cilindrih!

Duhovnika pa ni bilo. Saj rajni Žitko ni imel denarja niti sorodnikov, ki bi bili zanj odšteli mastno plačilo. Za groš torej je pri farovski gospodi vse dobilo. — Vidi se, da mora g. dopisnik biti že sivolas in sivobrad, kajti še vedno na groše računa.

Prav! Koliko grošev pa znaša ono mastno plačilo? Če ni pogreb brezplačen, se odšteje duhovniku 7 grošev za pogreb, a 7 grošev za pot, ker je pokopališče oddaljeno od cerkve. Torej celih 14 grošev, to je vsa mast z ocvirki vred.

»Kaplan je prišel k pogrebu tam od Zaloga nekje«. Zopet laž.

Kaplan je prišel prav iz sosedove hiše, kjer je obiskal revno osebo, katero je prejšnji večer previdel za smrt.

»Pogreb pa je bil prava demonstracija proti dekanu. Ljudstvo je bilo ogorčeno, in odkrito je izražalo svojo nevoljo nad dekanom.«

Izborno! Inteligenca torej ni nameravala časti izkazati »revnemu poštenjaku«, marveč demonstrirati proti dekanu. Spreved je bil torej le humbug, le komedija! Ljudstvo je bilo po pravici ogorčeno, in je prav sodilo, češ »o ta gospoda! še iz mrtvega reveža se norčuje«. Ljudstvo z dekanom vred je imelo to demonstracijo za norčijo in prepustno šalo.

»Bratoljubja pa ne poznajo (duhovniki)«, tako konča poročilo. Kdo ima več bratoljubja, ali duhoven, ki reveža zastoni pokoplje, ali pa taka inteligenca, ki z mrtvim revežem komedijo uganja? Ta razsodba se prepusča treznim čitateljem.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 28. januarja.

Stališče katoliško-narodnestranke in naših državnozborskih poslancev. Vodstvo katoliško-narod. stranke je v svoji seji dne 26. t. m. po vsestranskem prevdakuprišlo do soglasnega sklepa, da katoliškona-rodnim poslancem ni mogoče stopiti v en klub s poslanci dr. Tavčarjevenarodno-naprednestranke.

Dr. Tavčarju ne bode treba stolov brisati. Pisal je v »Narodu«, da so med katoliško-narodnimi poslanci taki možje, da mora tako pošten in neomadeževan mož, kakor je dr. Tavčar, prej stol obrisati, predno sede nanj, če je prej na njem sedel kak katoliško-napreden poslanec. Bilo bi res poniževalno za poštenjaka dr. Tavčarja, če bi moral sedeti skupaj z »goljufi«, »petjotarji«, »netopirji«, z »žlindro«, s »stariakastimi ničlami«, z »votlimi političnimi bobnarji«, z »revčki«, s »klobasarji«, z »Jurijem s pušo«, s »pohabljenici«, s »farškimi hlapci«, z »nesposobnimi ljudmi«, »kojih patriotizem še toliko ni vreden, kolikor je vreden najslabši obdrgneni leder« (Tavčarjeve besede v Krškem), s »tihotapci«, s »plevelom«, s »politično mlekarico«, s »smešnimi prikaznimi«, s »farovskim klarinetom Šusteršičevim«, s

»požeruh«, z »jezuiti«, z »morskimi volkovi«, z »brezvestnim političnim kondotijerom Šusteršičem«, s »katoliškimi pijanci«, s »katilinaričnimi eksistencami, ki se oprijemljejo vsikdar nemoralnih in razuzdanih načel«, s »političnimi plenolovi«, ki »po etični teži komaj odvagajo resno«, s »slaboglasno tolpo«, kakor je opsoval dr. Tavčar na volivnem shodu v Ljubljani katoliškonarodne poslance. Bilo bi res preveč, če bi se Tavčar tako ponižal, da bi moral na Dunaju stole brisati. Poštenjak Tavčar tudi ne more biti tak »hinavec«, da bi kot liberalce sedel skupaj s »klerikalci«. Zato mu je pač ustregla katoliškonarodna stranka, ko je sklenila, da ne morejo njeni poslanci s takim človekom, kot je Tavčar, nikdar sedeti pri eni mizi. Tavčar torej ne bo stolov brisal.

Škof Ign. Mrak. Vredni naslednik blaženega Friderika Barage, 90leten starček, mil. g. Ignacij Mrak, drugi škof škofije Saul Ste. Marie in Marquette in titularni škof antinoeški je umrl v sredo 2. jan. v ondodnem St. Mary's hospitalu v starosti 90 let. Silno je pretresla ta žalostna vest vse ameriške slovence. Pokojni mil. g. škof Ignacij Mrak je bil rojen dne 16. oktobra 1810 v Poljanah na Gorenskem, v mašnika ga je posvetil ljubljanski škof Anton Alojzij Wolf l. 1837. Za časa svojega bivanja na Kranjskem je služboval kot kapelan v Ribnici in Slavini na Notranjskem. Na poziv blaženega Friderika Barage se je podal oznanjevat sveto vero severo-amerikanskim Indijancem. Na ameriška tla je stopil l. 1845. ter se nemudoma podal pomagat svojemu rojaku Baragu v michiganske pragozde. Služboval je v Grand Traverse celih devet let ter tam postavil krasno cerkev. Po devetletnem delovanju leta 1859 ga je postavil škof Baraga za generalnega vikarja svoje prostorne škofije. Po prezgodnji smrti Baragovi je bil č. g. Mrak izvoljen za drugega marquetteškega škofa. Posvetil ga je v to novo službo 7. febr. 1869. nadškof Purcel v Cincinnati, isti, ki je l. novembra 1853. posvetil Friderika Barago v prvega škofa severnega michiganskega polotoka. Vestno je hodil novi škof po stopnjah vrlega prednika do leta 1878. ko se je vsled slabega zdravja odpovedal škofovski časti. Tedaj je prejel naslov titularnega škofa antinoeškega. Njegovo mesto je zasedel dne 17. sept. 1879. mil. g. Ivan Vertin, tretji škof marquetteški, tudi Slovenec. Hitra smrt je pobrala tega vrlega škofa dne 26. februarja 1899. Na škofijem stolu v Marquette pa sedi sedaj mil. g. Eis, vreden naslednik svojih prednikov. Cel čas, odkar se je mil. g. Mrak odpovedal škofovski službi, je živel v zasebnosti. Zadnja leta je stanoval v St. Mary's hospitalu, kjer je po svoji možnosti obiskaval in tolažil bolnike. Blagi pokojnik ni nikdar iskal slave in posvetne časti, ampak delal je za Boga in v prid svojega bližnjega po svojih močeh. V izvrševanju dobrih del je doživel vrli starček — starosta Slovencev 90. leto, častljivo starost. Bil je tako sodobnik prvega cerkvenega glavarja Leona XIII.

Izpred sodišča. Z nepopisno surovostjo je »Narod« ščuval zoper dr. Šusteršiča. Njegovi pristaši so vse verjeli in trobili naprej te laži. Dr. Šusteršič je tožil zaradi tega dr. Tavčarja kot šefredakterja »Narodovega«, ker je on moralni provzročitelj te gonje. Dr. Tavčar pa se je skril za — poslansko imuniteto. Namestu njega pa morajo sedaj trpeti oni, ki so se dali zapeljati od »Naroda«. Poln »Narodove« modrosti je tudi učitelj Friderik Jazbec v Šmihelu rekel kmetom: »Ali boste dr. Šusteršiča volili? Ali ne veste, da je Šusteršič lump, in sicer ne mali, ampak ta veliki lump iz Ljubljane«. Pri sodiški obravnavi je bil učitelj Jazbec obsojen zaradi tega na 20 K globe. Dr. Šusteršičev zastopnik je vložil priziv, da se kazni zviša.

Sodnijska razprava proti Gočanom, ki je bila določena na 6., 7. in 8. februarja t. l. je, kakor čujemo, preložena, ker se bo v dopolnitev preiskave zaslišalo še poprej okrog 40 od zagovorništv predlaganih novih prič. Razun tega je došla tudi še neka dopolnilna ovadba od strani goskih liberalcev, kateri se z 21 žrtvami še ne marajo zadovoljiti.

K občinskim volitvam ljubljanskim. Po Ljubljani se z vso gotovostjo za-

trjuje, da je narodno-napredna stranka za bližnje obč. volitve Nemcem ponudila kompromis češ, da se gre samo proti »klerikalcem«. Radovedni smo, kaj bodo Nemci na ponudbe Malovrhovcev odgovorili, vsekakor pa mislimo, da tudi, ako do kompromisa pride, si Nemci ne bodo pustili mašiti ust.

Etbin Kristan na razvalinah. Razvaline socijalne demokracije v Ljubljani si je včeraj prišel pogledat Etbin Kristan. Sklicaj je protestni shod železnčarjev južne železnice v ljubljansko kazino, a železnčarjev z južnega kolodvora k — protestu ni bilo. Bilo pa ni še nekoga, kateri doslej ni zamudil nobenega soc. demokratiškega shoda. Železnikar je ostal doma. Menda jezen, da so se soc. demokrati tako lepo navadili — voliti liberalce. Tudi drugih, ki so bili sicer vedno »verni«, ni bilo na shod, in tako ni preostajalo drugzega, nego da je »železnčarskemu« shodu predsedoval — Kordelič, ki je takoj uvodom svojega govora povedal svojo glavno željo, da bi se »inspektorju Gutmannu repetnice poštmale«. Tajnikom je bil izvoljen upok. železnčar Ojster. Na shodu se je vse vrtele okoli tega, da so predstavljeni iz Ljubljane srditi soc. demokratje Kmetie, Ozmeč in Škrjanec. Kristan je bil vnet za »svobodo mnenja« v Ljubljani, a povedal pa ni, da baš soc. demokratje v Gradcu bojkotujejo vse, kar je imelo »svobodno mnenje« glasovati proti njim. Mi dobro vemo, kako na drž. kolodvoru postopata soc. dem. Sagadin in Polanšek in kaj so soc. demokratje vse storili, da bi na drž. kolodvoru g. Teuerschuha spravili ob kruh. Taki ljudje nimajo pravice kričati o »svobodnem mnenju«. Kristan je bil mnenja, da se mora gosp. Gutmanna zapreti v ječo, z Gutmannom v ječo pa spada generalna direkcija. Popolnoma se strinjamo s Kristanom, da bi morala južna železnica bolj skrbeti za varnost potovalcev in za svoje uslužbence, ne vemo pa, da bi se samo s psovkami na g. Gutmanna to doseglo. Ko je Kristan povedal, da se mora agitacija na »kolodvor« zanesi od železnčarjev, nabral je na gospoda Gutmana te le psovke: »drži se v Ljubljani, kakor pijan klop«, »glavni birič«, »Kerkermeister«, »tiran«, »hijena v človeški podobi«, »Frechling«, »verkörperte Null«, »um seine Dummheit besorgt«, »bestrebt zu sein, dem Gutman gar aus zu machen, ist unsere verdammte Pflicht und Schuldigkeit«, dati se mu mora »Fusstritt«, »impertinente Seele«, »nimano-benega političnega prepričanja«. Kristan je govoril nekaj slovenski, nekaj pa nemški. Ojster je tudi govoril o »Sidban« in proglasil Gutmana kot krivca, ker se je govornik v Reki ponesrečil. Kordelič je vzel v »žehto« načelnika državnega kolodvora gospoda Detelo, naposled pa je Kristan predlagal, naj se pošlje protest železniškemu ministertvu. Protest se ni prebral, ampak izdelanje protesta se je prepustilo predsedstvu, to je — čevljarju Kordeliču. Ob joku, da socijalno-demokratična organizacija peša, zdelo se nam je, da se socijalni demokraciji cede sline po — denarju železnčarjev. Popoludne je šel Kristan gledat druge razvaline socijalne demokracije v Ljubljani »Pravovarstveno in izobraževalno društvo«, ki je imelo občni zbor ob udeležbi kakih 30 znanih socijalnih demokratov. — Včerajšnji nastop socijalne demokracije ni bil toliko vreden, kolikor je dobil Etbin Kristan dijet. Kako podlago je imelo Kristanovo zabavljanje gospodu Gutmanu, kaže to, da je — Škrjanec prostovoljno sam prosil proč!

Katoliško društvo za delavke je imelo včeraj zvečer v dvorani tukajšnjega Katoliškega doma prijeten zabavni večer. Radi nedostajanja prostora smo morali poročilo odložiti do prihodnjici.

Umrli je v Novem mestu predvčeranjim, v soboto vpok. ravnatelj pomožnega urada Martin Mohar v 76. letu starosti. Pokojni je bil več let obč. svetnik, član upravn. odbora mestne hranilnice in se je rad udeleževal raznih dobrodelnih akcij. — V Kropi je včeraj umrl g. Benjamin Schuller, po Gorenskem občeznani bivši fužinar, obč. svetnik in član krajnega šolskega sveta. Na stara svoja leta je mož oslepel in zgubil vse svoje premoženje. Naj počiva po trpljenju v miru! — V konventu usmiljenih

bratov v Gradcu je umrl Fr. Adalbert Ptaček, v Ormožu pa je umrl hišni posestnik Ivan Bosina. — V Kranju je umrl graščinski oskrbnik v pokoju Iv. Ovin.

Nevarno obolel je č. g. Andrej Leban, bivši ravnatelj svetišča na sveti Gori. Sedaj se nahaja g. Leban na Gradu pri Mirnem.

Imenovan je župnikom v Dobrinju v Istri č. g. Ivan Trinajstič, brat dra Mate in Dinka Trinajstiča.

Ljubljanske novice. Ljubljana v ledu. V soboto je pokrilo ljubljanske ulice takozvano »abaje pšeno«, ki je skoro zmrazilo. Ulice so bile vse v ledu v soboto in nedeljo zjutraj. Kamorkoli si pogledal, povsod so padali ljudje na tla. Prigodilo se je več nesreč. Učenec orgljarke šole Heybal si je zlomil nogo, ko je šel iz »Ljudske kuhinje«. Prepeljali so ga v bolnico. Na cesarja Jožela trgu se je poškodoval sodni uradnik F. S. tako, da so ga morali prepejati v stanovanje z reš. vozom. V ulicah na Grad je padel pri ugaševanju luči mestni delavec Jožef Verhovnik iz Vodmata in se močno pobil. Padel je na zledeneli ulici tudi g. dež glavar in se nevarno poškodoval. — Primarij dr. Šlajmer si je pri padcu v soboto rani desno roko. Vse to in še več drugih nesreč je povzročil led. Magistrat seveda tudi ni storil povsod tega, kar je pod kaznijo zapovedano hišnim gospodarjem.

Občni zbor društva »Pravnik« se je izvršil v soboto pod vodstvom društvenega načelnika g. dr. poslanca, svetnika dr. Ferjančiča, ki je podal v svojem nagovoru celotno sliko o stanju društva v završenem 12. letu njegovega obstoja. Spominjal se je pri tem nedavno zamrlega odvetnika g. dr. Alfonza Moscheta, ustanovnika in izdajatelja »Slovenskega Pravnika« v istega prvih 4 letnikih. Dr. Mosche je izzval s svojim listom vstanovitev društva »Pravnik«, ki je potem nadaljevalo izdajanje lista. Zborovalci so se v znak počestčenja ranjkega dvignili raz svojih sedežev. Društveni tajnik g. dr. Foerster poročal o društvenem delovanju. Označil je kot smoter, kojemu je posvečena vsa odborova skrb, izdajanje društvenega glasila »Slov. Pravnik«, ki šteje sedaj že 16 letnikov. Glasno pohvalo je izrekel uredniku glasila g. dr. Majaronu, ki vodi vzornim načinom zadnja leta društveni list v tiru znamenitega, vsikdar zanimivega, znanstvenega odlikujočega se strokovnega lista. Blagajnik g. dr. Pirc poročal je o dohodkih, ki znašajo zadnje leto 2852 K 47 h in o izdatkih v znesku 2470 K 47 h. Izvolil si je na to občni zbor v društveni odbor kot načelnika g. svetnika dr. Ferjančiča, kot odbor-nike pa gg. sodni pristav dr. Foerster, sodni tajnik Ivan Kavčnik, odvetnik dr. Majaron, sodni pristav Milčinski, odvetnik dr. Pirc, odv. kandidat dr. Švigelj, dež. sodni svetnik Wenger. Vnajnimi odborniki so izvoljeni gg. dr. Hrašovec v Celji, ministerialni tajnik dr. Babnik na Dunaju, dr. Zuccon odvet. kandidat v Pulji. Revizorjema sta izvoljena gg. notar Ivan Gogola in odvetnik dr. Munda.

Raje nevesto kakor stranko. Pod tem naslovom prinesel je »Slov. Narod« v št. 18. dne 22. t. m. lažljivo notico. Dobro sti mi znani obe stranki. Dasi sem sam »liberalec«, vendar javno izrekam, da je dotični članek pisan popolnoma na podlagi neresnice. Jeli dotični pisec vedoma lagal, ali pa je bil tako slabo podučen, mi ravno ni znano. Tembolj mi je pa znano, da oni mladenič ni ravno delavec, kakor tudi ni ne liberalec, ne klerikalec, a tudi ne soc. dem., ampak žrtev ničvredne, zapeljive slabe tovarišije, sin poštenih starišev. Da govori dopisnik o nekem prigovarjanju cirkniškega g. dekana, s tem je zadel žebel na glavo, kajti gori omenjenemu g. dekanu so bile dotične razmere popolnoma neznane. Dotična deklica je v vseh zadevah jako poštena in pametna, dasi ni ravno bogata, v sili se vsejedno splošnega spoštovanja, bodisi od klerikalcev kakor tudi od liberalcev. Onemu mladeniču pa kličem, naj pazi, da zapusti pravočasno ono ničvredno zapeljivo tovarišijo.

Za zapora pobegnil je 26. t. m. zjutraj v Cirknici 25letni Jos. Turšič, obsojen radi tatvine.

Jako zdrav kraj je Kranj z okolico. Najbolj navaden vzrok smrti je marasmus senilis. Prvih osem ljudi, ki so umrli letos v župniji, je bilo povprečno starih po 64 let. Za jetiko že nad pol leta ni umrl nihče.

Roparski napad Napadla sta po noči 21. t. m. s sejma vračajočega se posestnika Ant. Žnidarja iz Utika pri Vodicah Val. in Jos. Kopitar iz Vel. Mengša ter ga oropala 60 K. Zadala sta mu tudi več ran. Te dni so ju prijeli.

Prebivalstvo v Kočevju. Mesto Kočevje šteje sedaj 2172 prebivalcev proti 1169 v letu 1890, torej več 1003 osebe.

Mestna ljudska kopelj. Od 6. do 12. t. m. oddalo se je v mestni ljudski kopelji vsega skupaj 314 kopelj in sicer za moške 280 (pršnih 163, kadnih 117) za ženske pa 36 (pršnih 7, kadnih 29.) — Od 13. do 19. t. m. oddalo se je vsega skupaj 320 kopelj, in sicer za moške 291, (pršnih 224, kadnih 67), za ženske 29, (pršnih 10, kadnih 19.)

Mož poštenjak. Iz Bele Krajine, 25. jan. Pred volitvijo za V. kurijo pride k meni prav ubožen kočar in me prosi, da naj bi mu zapisal na glasovnico ime katoliškega kandidata. »Kaj Vas niso pregovorili liberalci za Jelenca, kakor mnogo druž. h«, ga vprašam? Ne, mi odgovori poštenjak. Prav reven sem in prav potreben denarja posebno zdaj pred prazniki, mi pravi, pa če bi mi dal kedo tudi 15 gld., ne bi si dal zapisati liberalca na glasovnico. Prav ima belokranjski dopisnik »Slov. Nar.«, ko piše, da vlada pri nas »belokranjska tema!«

Krščanski tisek na Goriškem. Ustanovni shod »Tiskovnega društva« v Gorici bode 31. t. m. ob 11. uri predpoludne v prostorih »Centralne posojilnice« via Vetturini št. 9. Bilo srečno!

Nemški poslanec dr. Lieber je po poročilu »Germanije« toliko okrevljal, da ni zanj več nobene nevarnosti.

1000 kron nagrade je priznalo železniško ministerstvo Ante Ivkoviću v Lubinju v Dalmaciji, ker je na večer 10. nov. m. l. rešil železniški vlak pri Staremgradu preteče nevarnosti. Iz lastnega nagiba je tako dolgo dajal znamenja, da se je vlak ustavil pred mestom nesreče.

Top razpočil se je 24. t. m., kakor poročajo iz Spezie, na ladiji »Terrible« mej strelna vajo. Ubiti so bili na mestu štirje vojaki, štirje ranjeni.

Ljudsko štetje v Lincu. Mesto Linc šteje koncem l. 1900 — 55.425 prebivalcev, 10.470 prebivalcev več, kakor pri štetju l. 1890.

Podeljena je učiteljska služba na štirirazrednici v Zagorju začasni učiteljici Ivani Škerjanc.

Gibanje aleksandrijskih Slovencev in — prošnja. Društvo Slovencev v Egiptu »Slovenska palma na Nilu« v Aleksandriji (Egipt) je sklenilo vstreti najnujnejšim potrebam tukajšnje slovenske kolonije. Žalibog, slovenska kolonija v deželi piramid nima zadosti lastnih sredstev, kajti izven komaj 30 dobrih slovenskih družin šteje ona čez 6000 slovenskih služkinj, ponajveč iz Primorja in Kranjske. Živa potreba je, organizovati, združiti toli različnih elementov v trdno celoto, ki bi bila v čast imenu slovenskemu. Kakor najnujnejša potreba v to je zgradba male slovenske cerkvice v osnivanje slovenske cerkvene občine po vzgledu drugih kolonij na Jutrovem ter ob istem zgradba male slovenske bolnišnice v blažilo telesnih bed toliko tisoč slovenskih služkinj. Cerkevica (zemljišče je že kupljeno) bo posvečena slovanskima blagovestnikom sv. Cirilu in Metodu ter bo prva slovenska in sploh slovanska hiša Božja na afrikanski zemlji ter v sveti deželi. V vodstvo bolnišnice bodo poklicane slovenske milosrčnice. Društvo prosi vse občinske zastope, župnije, denarne zavode ter posamičnike blagovoljnih darov v ta namen. Po sklepu občnega zbora društva bodo imena darovalcev večjih svot naših dobrotnikov za vedno upisana na mramorni ploči z zlatimi znaki v cerkvi ter onih za bolnišnico v bolnišnici. Upamo, da dosežemo ta smoter, in v to nam pomodi Bog ter dobro srce slovensko! Darove sprejema tudi naše uredništvo. Opozarjamo še, da je Egipt velevažna pozicija za bodočnost ter gospodarski razvoj slovenstva. V ak

ugledni Slovenec naj položi mal dar v trdno organizacijo slovenske kolonije v Egiptu, da bo ista za vedno v ponos našemu imenu!

Skrivnostno aretovanje v Trstu. Iz Trsta se poroča: Predvčerajšnjim je izstopil na postaji južne železnice lep, eleganten gospod, kakih 40 let star. Na nosu je imel zlata očala. Portirju je oddal vožnji listek prvega razreda iz Reke. Na njegovih kovčkih zaznamovana so bila njegova prejšnja bivališča: »Hungarija« v Pesti, »Hotel du Nord« na Reki. V Trstu se je tujec podal v »Hotel Delorme«. Ondi se je tujec, kateremu se je jasno poznal južni tipus, upisal: »János Pedocky, Budapest«. Ni bil tujec dolgo v najeti sobi, ko ga je obiskal neki gospod, s katerim je Pedocky zapustil prijetno zakurjeno sobo. Skoro po nju odhodu sta prišla v sobo tudi dva policista, ki sta odnesla tudi prtljago skrivnostnega Pedockega. Polcija je menila, da ima v rokah morilca neke pevke v Bukareštu, a pevki ukradenih dragocenosti in vrednostnih papirjev niso našli pri aretovanem tujcu. Na policiji tujec ni hotel povedati svojega pravega imena. Na vprašanje, čegavih je 250 000 gld., katere so našli pri njem, odgovoril je tujec kratko: »Moji so«. V kovčku njegovem so našli tudi skrivnosten navod za odpošiljanje tajnih dopisov. Nihče ne ve, kdo je skrivnostni tujec, da pa zadeva postane še bolj zamotana, dobil je preiskovalni sodnik brzojavko, katera mu preti s smrtjo, ako v treh dneh ne izpuste »Jánosa Pedockega«. Aretovanec je ostal do slej popolnoma brezčuten. Sodi se, da ima policija opraviti z glavo velike lopovske ali celo anarhističke družbe.

Slovenci v Jolietu. V-slovenski župniji jolietki je bilo leta 1900 rojenih in krščenih 137 otrok, umrlo je 66 oseb, poročenih pa je bilo 32 parov.

Sirotišnica zgorela. V Rochestru je zgorela, kakor poroča »Amerikanski Slov.« trinastropna sirotišnica, v kateri je živelo 109 oseb. V ognju je zgubilo življenje 28 oseb, več drugih pa bo še umrlo vsled opeklin in poškodb.

K umoru v Konicu. V skrivnostni umor gimnazijca Wintra posijalo je nekoliko luči. Aretovali so dejanja sumljivega učitelja Weichia, ki je baje Wintra zalotil na svojem domu in ga v ljubosumnosti ubil. Weichel je bil svoj čas sanitetni podčastnik in ima nenavadne anatomske zmožnosti.

Borba na lokomotivi. Iz Zagreba se poroča: Med Generalskim stolom in Komorskim Moravicam je na vlaku se dogodil pretresujoč prizor. Strojevodja Havič bil je pijan ter je grdo psoval kurilca Tordajja, ki pa seve strojvodji tudi ni bil tiho. Na stroju se je vnel hud prepir in končno pretep, mej katerim je strojvodja Tordajja vrgel s stroja. Kurilec pal je pod železniški stroj. Strašno razmesarjenega so prepeljali v zagrebško bolnico.

Radi dvoboja je prišla dunajska policija 21letnega jurista K. Schmitta iz Novoga mesta. Smrtnevarno je ranil medicinca Cokovača.

Bombe, ki svetijo, izdeluje sedaj neka ameriška tvrdka. Te bombe so posebno pripravne, da razsvetlujejo pri nesrečah na morju del morskoga površja. Po takih bombah se tudi lahko določi, ako se je sovražna ladija oddaljila. Bomba je iz jekla, cilindrove oblike, napolnjena s kalcijevim karbidom, ki takoj, ko pride bomba v dotiko z vodo, izdeluje acetylov plin. Jeden del bombe ostane nad vodo in na koncu tega dela je primerna naprava, ki daje luč za 1000 sveč. Voda ne ugaša te luči.

Karlovec šteje po zadnjem štetju 6125 duš.

Obupen čin matere. V Meidlingu na Dunaju so aretovali delavca Leskoviča, ker so ga sumili, da je s svojim bratom izvršil neki ulom. Mož je moral v preiskovalni zapor, doma pa je pustil ženo z dvema otrokoma brez sredstev. V obupu je žena predvčerajšnjim zagrabila otročiča, ki sta spala v postelji, in ju vrgla iz tretjega nadstropja na cesto, za njima pa je tudi ona skočila. Mati in jeden otrok sta bila takoj mrtva, jednega otroka pa so strahovito razbitega še živega prepeljali v bolnico.

Društva.

(Družba sv. Cirila in Metoda) je prosila v svoji potrebi vse županije po Slovenskem posebej jim odposlanimi pozivi za pomoč. Navajala jim je vzgled domoljubnih čeških občin, ki gore in žrtvujejo za svojo »Osrednjo šolsko matično v Pragi«. — Častno mesto prve take družbine dobrotnice je zavzela srenja Vič pri Ljubljani, ki je včeraj družbi doposlala obvestilo o svojem sklepu, da nam denarno seže pod ramo. Živela in živele naslednice!

Telefonska in brzojavna poročila.

Konjice, 27. januv. Tridesetletnica tukajšnega »Katol. politič. društva« se je vrlo dobro obnesla. Brzojavno so zbor pozdravili gospodje: Tomažič, prvomestnik Kozjanskega društva, župnik Kukovič in časnikar Pukl. O državnozbornskih volitvah je zanimivo ročal prefekt Korošec. Navdušenjem so se sprejele tri resolucije: 1. zastran naših poslancev, ki naj si poiščejo mnogo pravicoljubnih katoliških zaveznikov; 2. glede slovenskih uradnih napisov in 3. proti zanemarjanju slovenskih davkoplačnikov s pogledom na javno zdravstveno osobje.

Gorica, 28. jan. Danes zjutraj ob osmih je umrl tukaj P. Feliks Podbregar.

Praga, 28. januv. Dr. Baxa ne sprejme litomeriškega mandata pete skupine, katerega je odložil Klofač. Dr. Baxa pravi, da mora ves čas porabiti za organizovanje češke radikalne stranke in vstanovitve njenega časopisja. Namesto dr. Baxe kandiduje sedaj češkonarodni delavec Choc.

Heb, 28. jan. Poslanec dr. Tschan se je obrnil do Schönererja, naj spremeni vsebino svojega pisma, katerega je pisal radikalnim poslancem, in čuje se, da bode shod v Bodenbachu na Schönererja stavil isto prošnjo. Schönerer izjavlja, da ne vzame nič nazaj, raje ostane v državnem zboru divjak, ali se pa pridruži le taki skupini, ki podpiše znano njegovo izjavo.

Milan, 28. jan. Komunist Giuseppe Verdi je umrl včeraj zjutraj ob 2. uri 50 min. Ležal je dva dni v nezavesti. Pogreb se vrši v sredo ali četrtek in sicer slovesno, akoravno je to proti želji pokojnika. Gasilci delajo častno stražo pri pokojnikovem odru.

Rim, 28. jan. V svoji oporoki je zapustil Verdi okoli dva milijona za dom starih godbenikov v Milanu, ostala zapuščina znaša 95.000 lir.

Arlon, 27. jan. Governer pokrajine Luksenburg, Orban de Xivri, je bil včeraj zjutraj tu umorjen. Morilec si je takoj nato sam končal življenje.

Haag, 28. januarja. Krüger se bode moral podvreči drugi teden novi operaciji na desnem očesu.

Pariz, 28. jan. Najnovejše vesti iz Madrida izjavljajo, da so neresnična poročila o nekem napadu na kraljico-vladarico.

London, 28. jan. (C. B.) Kitchener poroča iz Pretorije 26. t. m.: Angleži so se včeraj bili z Buri pri Middle in Kopperfonteinu. Burom je poveljeval Delarey in so se umaknili. Angleži imajo štiri ubite in 39 ranjenih. — Pri Carolini so trčile angleške čete ob Bure, ki so se umaknili s svojimi pozicij. Naše izgube niso velike.

London, 27. jan. Iz Pretorije poročajo 24. t. m., da so Buri pri Balmoralu napadli viak, v katerem je bil lord Kitchener. Podrobnosti še niso znane.

Novijork, 38. jan. Tukajšnji prijatelji Burov bodo prosili kralja Edvarda VII., naj ustavi vojsko z Buri in da transvalski republik prostost. Tako bi najlepše pričel svoje vladanje. Zgodovina bi slavila to njegovo plemenito dejanje.

Pretorija, 28. jan. Mirovni odbor Burov je vprašal Botho, je li voljan vsprejeti odposlanike, da bi se razgovarjali o mirovnem vprašanju.

Zaročenca.

(I promessi sposi.)

Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Lašk spisal Alessandro Manzoni. prevel I. B.—č.

Potrto in razburjeno zgrabi Renzo za kladivo, nasloni se na vrata in začne vrteti in lomiti in hoče zopet potrkati. Ko pogleda, ali je kdo blizu, ki bi mu lahko kaj več povedal in mu razjasnil, opazi dvajset korakov proč drugo žensko. Na njenem obrazu se bere strah, čut nepotrpežljivosti, oči se ji vrté naokrog, da bi koga opazila, odpirajo se ji usta, kakor bi hotela vpiti, a zadržuje sapo, dvigne medli roki, stegne nagubane pesti z velikimi nohti, kakor bi hotela nekaj prijeti ali poklicati ljudi, če bi le koga videla. Ko se srečata z očmi, postane še bolj zoprna in se trese, kakor bi se prestrašila.

„Kaj vraga? ...“ začne Renzo in stegne roko proti ženski. A ona še ne izgubi nade, in zakriči na vse grlo: „Mazač, po njem, po njem! Primite mazača!“

„Jaz? ti? čarovnica! Molči!“ kriči Renzo in skoči proti nji, da bi jo prestrašil in zamašil usta. A kmalu uvidi, da naj raji skrbi za svojo kožo.

Na krik babnice prihiti od vseh strani toliko ljudi, kakor morda tri mesece prej, a dovolj jih je, da bi ugnali jednega človeka.

Tedaj se zopet odpre okno in zopet se prikaže odurna babnica ter kriči: „Le primite ga! Najbrže je eden izmed one družali, ki poštenim ljudem maže vrata.“

Renzo se ne obotavlja, ker uvidi, da je bolje teči nego se opravičevati, pogleda na desno in levo, kje je menj ljudi, in steče, sune v stran moža, ki mu zastavi pot, stori osem ali deset korakov, porine v prsi nekega družega, ki mu teče naproti, in beži, stiska pest, grozi in žuga vsakemu, ki bi ga hotel zadrževati.

Cesta pred njim je prazna. A za petami čuje cepetanje in še glasneje kričanje: „Po njem, po njem! Mazač je!“

Renzo ne vé, kdaj ponehajo vpiti in kam bi se skril, postane togoten, strah se mu spremeni v obup, stemni se mu pred očmi, zgrabi za nož, potegne ga, ustavi se in se ozre divje in besno kot še nikdar: „Kdor ima pogum, naj le pride! Jaz ga uže dobro namažem.“

V svoje začudenje in svojo tolažbo vidi, da so se zasledovalci ustavili, da se obotavljajo, da pa še vedno kriče in mahajo z rokami po zraku, kakor bi od daleč prihajalo ljudstvo. Zopet se ozre in vidi, kar preje v zmešnjavi ni videl, da se približuje vrsta mrtvaških vozov z navadnim spremstvom. Zadaj pa opazi množico, ki bi tudi rada planila na mazača, a zaviral jo je ta zadržek.

Ko vidi, da je mej dvema ognjema, spomni se, da ga lahko reši ono, kar je druge prestrašilo, uvidi, da nima časa za premišljevanje, vtakne nož za pas, teče ob hišah, skoči proti vozovom, spusti prvega naprej, na drugem pa poišče prazen prostorček. Hitro premeri daljavo, skoči in uže je z desno nogo gori, v tem, ko mu leva še maha doli, ter drži roke kvišku.

„Dobro, dobro!“ zakriče vsi monatti, ki so sledili spredu peš ali sedeli na vozovih, nekateri celo na mrličih, podajajoč iz roke v roke majhno steklenico. „Dobro! Izvrstno!“

„Zatekel si se k monattijem, tu si varen kot v cerkvi“, mu reče eden izmed njih.

Ko sovražniki opazijo spredu, obrnejo hrbet, a ne prenehajo vpiti: „Po njem! Mazač je!“ Nekateri počasi odhajajo, ozirajo se ter groze in žugajo Renzu, ki vihti pesti v zraku.

„Le meni zaupaj!“ pravi jeden monatto, odtrga z mrliča umazano kunjo, zvije jo, prime za konce, zaviti jo kot pračo proti trmoglavcem, kakor bi jo hotel zagnati, in reče: „Le čakaj, živina!“ Tedaj vsi plašno stekó.

Renzo vidi samo njih hrbte in podplate, ki se vzdigujejo kot stope v valjalnici.

Monatti veselja vriskajo in se burno posmehujejo, z zategnjenim: „uj!“ spremljajo begune.

„Hej! Ali ne znamo ščititi poštenjakov?“ pravi monatto Renzu. Mi smo več vredni kot sto teh strahopetcev.

„Res se moram vam zahvaliti za življenje“, odgovori Renzo, „in zahvalim se vam iz vsega srca.“ (Dolje)

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m. srednji zračni tlak 736,0 mm.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi	Noba	Podatki v 24 urah
26. 9. 1901	732,2	10	sl. zah.	dež	
27. 9. 1901	731,8	0,0	sl. jzah.	del. jasno	4-6
28. 9. 1901	728,4	6,3	p. m. zah.	pol. oblač.	
27. 9. 1901	720,3	4,0	sr. zah.	jasno	
28. 9. 1901	720,4	5,8	sr. jzah.	oblač.	0-0
29. 9. 1901	724,0	9,6	sl. svzh.	jasno	

Srednja temperatura sobote -0,8°, norm.: -2,0°.

Srednja temperatura nedelje 3,4°, normale: -2,0°.

Umrli so:

22. januarja. Marija Kuoc, kuharica 70 l. Poljanska cesta 18. naduha. — Stefan Wissiak, uradni sluga, 57 let, Cesarja Jožefa trg 1. vodenica.

V bolnišnici:

22. januarja. Ivan Kamenjar, piskrovec, 54. let pljučnica.

33. januarja. Jernej Lampel, pek, 70 let, naduha.

24. januarja. Marija Bzovičar, gostija, 80 let, ostarelost.

Cena žitu na dunajski borzi

dné 28. januarja 1901.

Za 50 kilogramov.

Pšenica za pomlad . . .	K	7-84	do K	7-85
Rž za pomlad . . .	„	7-76	„	7-77
Turšica za maj junij /01 . .	„	5-37	„	5-38
Oves za pomlad . . .	„	6-42	„	6-43

Barve za umetnike, düsseldorfске, dr. Schönfelda, v pušicah, za akademične slikarje, ter Kaspar-jeve in Spitzauer-jeve, dobé se pri trvdki **BRATA EBERL v Ljubljani**, Františkanske ulice. Vnansa naročila proti povzetju. 228 7 11-8

Javna prošnja

do slav. krajnega šolskega sveta na Rakeku, sl. c.k. okrajnega šolskega sveta v Logatcu in velešlav. c. kr. deželnega šolskega sveta v Ljubljani.

Slavnoiste vprašam podpisani: Ali naj bodo šolske sobe vzgojilnice ali javna plesišča? Izvedel sem namreč, da nameravajo »rakovski samci« napraviti dné 9. februarja t. j. v soboto, javen ples v šolski sobi rakovske šole, ker druge niso dobili prostora. Vprašam: kateri izmed slavnih šolskih svetov je to dovolil? (Čuje se, da je dovolil samo predsednik krajnega šolskega sveta na Rakeku na svojo pest) G. predsednik, ali Vam je znan § 14. zakona z dné 25. febr. 1870. leta, dež. zak. št. 11. — ali pa § 7., alineja 2, zakona z dné 9. marca 1879. l., dež. zak. št. 13? — Označeni § 14. se glasi tako le: »V zadevah, katere so tako nujne, da se ne more čakati do najbližnje redne seje in ne sklicati izredna seja, sme predsednik samostojno ukreniti odredbe, pa mora vendar brez zamude in najdalje v najbližji seji dobiti si privolitev kraj. šolskega sveta.“

V istem smislu govori § 7. — G. predsednik kr. šol sveta, ali ste se Vi ravnali po tem §? Ali je ples tako nujna zadeva? Sicer je pa seja bila — pod Vašim predsedništvom, a tega na dnevnem redu imeli niste! Vemo, da niste slabega mislili, delali pa ste skrajno nepremišljeno!

S t. m. da se prireja v šoli ples, se ljudstvo razburja. Ljudstvo ima doslej neko sveto spoštovanje do šolskih prostorov. Ako pa vidi, da se tam, kjer se po dnevi poučujeta rakovska deca, po noči pa prireja ples in bali, ali se ne bo s tem ljudstvu iztrgalo iz srca ono spoštovanje do šole?! Naše pametno kmetiško ljudstvo ples obsoja! — Dalje! Ako bo šolska mladina videla, da se ponoči v šolskih prostorih pleše, ali ne bo imelo to nanjo slabega upliva? Pri plesu se mnogo krat začenja nenravnost, in zato podpisani katehet mora odvracati mladino od takih navad. Ako pa ista mladina vidi, da se celo v šoli pleše, ali ne bo to oviralo katehetovega delovanja, ali se pri mladini plesni navada ne bo sankcionirala? Ali mora res radi plesa križ iz šole, četudi samo za eno noč? Ali pa bodo morda »rakovski samci« brusili svoje pete v pričo Križanega? — Dalje! Kdo bo dal tisto soboto prosto š. lekega pučka samo zato, da se soba priredi za plesišče? — Poleg tega pa moramo še pripomniti, da se brez pijače gotovo ne bo plesalo! Ali naj torej postane rakovska šola poleg plesišča še gostilna? To bi bilo pač škandalozno!

Na podlagi tega se obračam do slavnih šolskih svetov z javno prošnjo, naj slavno isti ne dovolijo, da bi se rakovska šola tako zlorabila, in to posebno z ozirom na nravno škodo, ki bi jo utegnilo od tega imeti rakovsko ljudstvo! Ako pa ohetajo »samci« šoli gmotno korist, namreč dobiček istega bala, potem pa povemo, da ljudstvo splošno pričakuje deficita! Šola pa ne sme biti plesišče! »Samci« naj si iščejo družic drugje, ne pa v šoli!

Na Rakeku, 28. januarja 1901.

Anton Skubic
rakovski katehet.

Trgovski učenec

se takoj vsprejme v specerijsko trgovino. Ponudbe naj se pošiljajo na **T. Menninger** Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 44.

Šivalne stroje

priznana najboljša izdelka za družine in obrtnike
priporoča 888 25-17

tovarniška zaloga šivalnih strojev

Ivan Jax v Ljubljani, Dunajska cesta 17

P. n. gg. članom „Matice Hrvatske“.

Čast mi je, da upozorim p. n. gg. poverjenike in člane „Matice Hrvatske“, da bodo knjige „Matičine“ za leto 1900 kmalu gotove, in da se iste ukusno vezane more o tudi letos pri meni naročiti.

Vezovi, katere sem letos pripravil za »Matičine« knjige, so zelo ukusni in originalni, ter odgovarjajo vsem zahtevam moderne knjigoveške stroke.

Cene vezanja „Matičnih“ knjig:

1. Spomen-cvčice iz hrvatskih i slovenskih dubrava . . .	2 K — h
2. Hoič: „Slike iz zemljopisa“. Knjiga V. Dio drugi . . .	1 „ 40 „
3. Valla: „Poviest novoga veka“ II. (Svjet. povj. IX—X.) . . .	1 „ 20 „
4. Senoa: „Sabrane pripoviesti“. Svezak VI.	— 80 „
5. Orzeszko: „Priepovesti“. (Slav. knjiž. VIII.)	— 80 „
6. Mulabdić: „Na obali Bosne“	— 60 „
7. Car: „Pusto ognjište“	— 60 „
Skupaj	7 K 40 h

Knjižica za klasično starino:

Musić: „Povjest grčke književnosti“. Dio drugi . . . . — K 80 h

Ker mi je slavni odbor „Matice Hrvatske“ tudi to leto izročil odpravo „Matičnih“ knjg, se vezane knjige morejo **jedino pri meni naročiti** ter jih bodem skupaj z ostalimi knjigami priposlal p. n. gg. poverjenikom „Matice Hrvatske“.

Prosim najuljudneje tem potom p. n. gg. člane, da mi kar najpreje izvolijo priposlati svojo cenjeno naročbo, kakor tudi pripadajočo svoto s pošto nakaznico, ker sicer ne morem efektivirati naročbe.

V Zagrebu, meseca prosinca 1901.

57 2-2

Ivan Schneider, knjigovez „Matice Hrvatske“, Frankopanska ulica 4.

Dunajska borza.

Dné 28. januarja.

Skupni državni dolg v notah	98-30
Skupni državni dolg v srebru	98-20
Avstrijska zlatna renta 4%	117-50
Avstrijska kronna renta 4%, 200 kron	98-30
Ogerska zlatna renta 4%	117-05
Ogerska kronna renta 4%, 200	92-95
Avstro-ogerske bančne delnice, 800 gld.	1702-—
Kreditne delnice, 160 gld.	661-—
London vista	240 67 1/2
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. valj.	117-60

20 mark	23-52
20 frank (napoleonor)	19-14
Italijanski bankovci	90-40
C. kr. cekini	11-32

Dné 26. januarja.

3-2% državne srečke l. 1854, 250 gld.	182-—
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	168-—
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	198-—
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	95-40
Tisne srečke 4%, 100 gld.	140-—
Dunavske vravnave srečke 5%	258-—

Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	106-—
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94-—
Priporitne obveznice državne železnice	429-50
„ „ južne železnice 3%	341-50
„ „ južne železnice 5%	120-50
„ „ dolenskih železnic 4%	99-50
Kreditne srečke, 100 gld.	387-—
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	370-—
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	47-75
Ogerskega	22-50
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	13-90
Rudolfove srečke, 10 gld.	60-—

Salmove srečke, 40 gld.	180-—
St. Genois srečke, 40 gld.	201-—
Waldsteinove srečke, 20 gld.	330-50
Ljubljanske srečke	58-—
Akcije anglo-avstrijske banke, 300 gld.	268-50
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v	6215-—
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	828-—
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	108-75
Splošna avstrijska stavbinska družba	146-—
Montanska družba avstr. plan.	431-—
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	450-—
Papirnih rubljev 100	254-—

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zrupe pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulaniina izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
l. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnili v vseh gospodarskih in finančnih stvarh, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocoga obrestovanja pri popolni varnosti.

naloženih glavnih.